

Nettverk
for Private
Høyskoler

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo 30.04.10

Høring: Forslag til læringsutbyttebeskrivelser (deskriptorer) for fag- og yrkeskompetanse og innpassing av fag- og yrkeskompetanse i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev datert den 7. januar 2010 med forslag til læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkeskompetanse. Departementet fremhever tre temaområder som viktige for høringen:

- Tema 1. Et livslangt læringsperspektiv og mobilitet
- Tema 2. Læringsutbyttebeskrivelsene for fag- og yrkeskompetanse(ne)
- Tema 3. Nivåplasseringen av fag- og yrkeskompetanse(ne)

Nettverk for private høyskoler (NPH) forsøker nedenfor levere sin høringsuttalelse i samsvar med disse temaer og deres tilhørende problemstillinger.

NPH ser det som overordnet viktig at universiteter og høyskoler engasjerer seg i utviklingen av et samlet nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Det er viktig for universiteter og høyskoler å bidra til at en tilstrekkelig opptakskompetanse ved inntak til høyere utdanning kvalitetssikres.

Generelt om kvalifikasjonsrammer og -rammeverk

Et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk må stemme godt overens med det norske utdannings- og læringsystemet. Høringsbrevet hevder at ambisjonen bak etablering av et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) er å beskrive dagens norske utdanningssystem, fordelt på åtte nivåer. Rammeverket (NKR med henvisning til det europeiske rammeverket – EQF-LLL) skal informere om status quo. Rammeverket (NKR med sine henvisninger til EQF) skal ikke medføre behov for tiltak eller reformer i dagens norske utdanningssystem.

NPH mener det er en viktig forutsetning for etablering av et NKR at denne departementets ambisjon lar seg innfri. NPH har fulgt Departementets arbeid med NKR bl.a. i departementets referansegruppe. Både arbeidet i referansegruppen og høringsbrevet viser at etableringen foregår i krevende, separate prosesser. Det oppstår lett uklar terminologi¹. Dette var en viktig konklusjon etter NPH/UHRs seminar i Bergen januar 2010 om implementering av kvalifikasjonsrammeverk. NPH støtter derfor Departementets ønske om å motvirke separate prosesser i det videre arbeidet, bl.a. ved å samordne og integrere de ulike "kvalifikasjonsrammene" i ett helhetlig nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) i løpet av første kvartal 2011. NPH mener det må etableres en fornyet, omforent terminologi i arbeidet. En samordnet prosess må også i større grad åpnes for alle sakens interessenter (stakeholders). Det finnes en rekke "sektorielle kvalifikasjoner" ("kvalifikasjonsrammer") som trenger avklaring i forhold til et samlet NKR. Her trengs et bredt engasjement. Det er mye som gjenstår. Kunnskapen om arbeidet med NKR og virkningene av NKR/ EQF-LLL er ikke betydelig².

Tema 1. 1 Kan rammeverket styrke mobilitet og fremme livslang læring for alle?

NPH mener etableringen av et transparent og omforent NKR kan styrke en nasjonal og internasjonal mobilitet i de nasjonale utdanningsløpene og fremme livslang læring. Studenters gjennomsnittsalder i norsk høyere utdanning er økende (KDs Tilstandsrapport for høyere utdanningsinstitusjoner 2010). Stadig flere statlige og private institusjoner utvikler studie-tilbud som egner seg for eldre studenter med ulike kvalifikasjoner i ulike livsfaser. Det synes imidlertid å være en klar tendens at mens den formelle videreutdanningen øker, reduseres den ikke-formelle etterutdanningsvirksomheten i våre universiteter og høyskoler.

Styrket mobilitet og livslang læring forutsetter at NKR blir etterrettelig og at det forvaltes enhetlig i Europa på alle systemnivåer. Dersom NKR skal ha som ambisjon å være et fullt integrert kvalifikasjonsrammeverk, må dette NKR vise seg å stemme overens med realitetene på alle nivåer i utdanningssystemet. Tildekking av uoverensstemmelser og uklarheter i utformingen av og ulikhet i bruken av rammeverket svekker etterrettelighet og dermed mobilitet og livslang læring. NPH mener det blir viktig i arbeidet med NKR å avdekke og ikke tildekke uklare (og umulige) overgangsmuligheter. Det bør i så fall bli vurdert om ambisjonen om å lage et integrert rammeverk bør erstattes av en mer realistisk ambisjon om et parallelt eller flettet (embedded) kvalifikasjonsrammeverk (jfr. erfaringene fra land som England, Skottland, Østerrike m.fl.)

Tema 1.2 Hindringer for mobilitet og livslang læring i det norske utdanningssystemet

NPH viser til den europeiske universitetsorganisasjonen EUAs Charter om livslang læring. Dette charteret søker å møte de utfordringer EUA ser i globaliseringen, i den demografiske utviklingen (eldrebølgen) og i de teknologiske endringene vi står overfor. Charteret nevner ti utfordringer til universiteter og høyskoler. Men erfaring har vist at også nasjonale

¹ Som eksempler kan nevnes at et "nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning" er fastsatt. Utarbeidelsen av et tilsvarende "nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for fagskoler" er vedtatt. Det aktuelle høringsbrevet omfatter læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkeskompetanse og innpassing "i et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)".

² Det vises til St.meld.nr.44 (2008-2009) og tilhørende stortingsdebatt om nasjonens fremtidige kompetansebehov. I Stortinget kom debatten bl.a. til å dreie seg om forholdet mellom teori og praksis i fag- og yrkesopplæringen. Men det var opplæringens innhold og ikke elevenes læringsutbytte som ble tematisert i debatten (praksisorientert teori).

myndigheter og partene i arbeidslivet står overfor betydelige utfordringer for å fjerne hindringer for større mobilitet og livslang læring.

Etableringen av NKR bør ha som mål å bedre muligheten til realkompetansevurdering for opptak til høyere utdanning. Et av høringsdokumentene unnlater å integrere all slags kompetanse i realkompetansebegrepet. Realkompetanse bør i den videre ordbruk omfatte både formell, ikke-formell og uformell kompetanse.

Et tiltak knyttet til en slik målsetting bør være å sikre at det finnes kompetente saksbehandlere og kompetente rådgivere på alle nivåer i NKR. En omforent europeisk praksis bør være målet.

Tema 2.1 Læringsutbyttebeskrivelser for fag- og yrkesopplæring

NPH mener Utdanningsdirektoratets forslag til "kvalifikasjonsramme" for fag- og yrkesopplæring kan anses som et godt grunnlag for videre bearbeiding. Men slik læringsutbyttebeskrivelsene foreligger i høringsnotatet kan de ikke innpasses i NKR. Et NKR fordrer mer overordnede læringsutbyttebeskrivelser.

Tema 3.1 Kriterier for nivåplassering av fag- og yrkeskompetanser

NPH mener en nivåplassering av fag- og yrkeskompetanser må relatere seg til de gjeldende kriterier for opptak til høyere utdanning. Kriteriene må derfor relatere seg til de studieforberedende løp i videregående skole. All videregående opplæring i kvalifikasjonsrammeverket må ses i sammenheng.

NPH vil i det videre arbeid med NKR anbefale vurdert om det på nivåene mellom ungdomsskole og høyere utdanning (for eksempel nivå 3-6) skal etableres en "solid buffersone" (nivå 4-5) som både kan beskrive de kvalifikasjoner som ligger nærmest ungdomsskolenivået, og de kvalifikasjoner som nærmest tilhører høyere utdanning (fagskoler, høgskolekandidater, studieemner gjennomført i videregående opplæring m.fl. (jfr. det nederlandske NKR). NPH kan ikke se hvordan bruk av ECVET kan oppveie det behovet for klarhet som Departementets høringsbrev påpeker.

Med vennlig hilsen for
Nettverk for private høyskoler

Arne J.Eriksen
sekretær